

τίτλος έργου : Θολωτές κατοικίες στο νησί της Σαντορίνης

τοποθεσία : Οία, Σαντορίνη, Ελλάδα

Αρχιτεκτονικό γραφείο : iraisynh attinom studio

Αρχιτεκτονική μελέτη : Μαργαρίτα Γκίκα

Φωτορεαλιστική απόδοση : Κλαύδιος Σκληβανίτης

Στατική μελέτη : Έφη Γυφτάκη

Υπότιτλος : Βραβείο κριτικής επιτροπής στην κατηγορία “ Άχτιστο έργο φιλοξενίας” στα A+ AWARDS 2022 που διοργανώνονται από την διεθνή πλατφόρμα αρχιτεκτονικής Architizer

Το τοπίο

Σε γήπεδο στην περιοχή της Οίας στην νήσο Θήρα, σχεδιάστηκαν από το αρχιτεκτονικό γραφείο iraisynh attinom studio τέσσερις αυτόνομες καλοκαιρινές κατοικίες. Η Σαντορίνη είναι ένα νησί στο νότιο Αιγαίο. Είναι το μεγαλύτερο νησί ενός μικρού, κυκλικού αρχιπελάγους και αποτελεί το απομεινάρι μιας ηφαιστειακής καλντέρας.

Αρχές του σχεδιασμού

Κύριοι στόχοι του σχεδιασμού είναι η προστασία από τους βορειοδυτικούς ανέμους, η οπτική φυγή προς την θάλασσα και τον ηφαιστειακό κάμπο, καθώς και η επίτευξη ιδιωτικότητας μεταξύ των κατοίκων.

Το γήπεδο έχει προσανατολισμό και κλίση προς το βορρά, και είναι εκτεθειμένο στους Βορειοδυτικούς ανέμους που επικρατούν στην περιοχή. Στόχος του σχεδιασμού ήταν, μέσω της διάσπασης του κτιριακού όγκου σε μικρότερους, να δημιουργηθούν πλήθος υπαίθριων χώρων προστατευμένων από τους ανέμους αλλά με οπτικές φυγές προς την θάλασσα και την θηραϊκή γη. Οι όγκοι που διαμορφώνονται και ακολουθούν την κλίση του οικοπέδου, περικλείονται από υπαίθριους χώρους, δεξαμενές νερού και εσωτερικές αυλές δημιουργώντας ένα ενιαίο σύνολο - “οικισμό” με αισθητική συνοχή, ενταγμένο στο μεσογειακό τοπίο της Σαντορίνης.

Ο σχεδιασμός έγινε με αναφορά στα αγροτικά σπίτια της Θήρας που βρίσκονται στην εξοχή ή στην περίμετρο των οικισμών, τα οποία αποτελούνται από ένα σύνολο αυτόνομων μικρών κτισμάτων

μέσα σε περικλείστες αυλές που φιλοξενούν κύριες ή βοηθητικές χρήσεις. Το συγκρότημα αποτελείται από 8 μονολιθικούς όγκους παραλληλόγραμμου σχήματος με θολωτές οροφές. Στο κτιριακό μονόχωρο όγκο που φιλοξενεί την κουζίνα και το καθημερινό η θολωτή οροφή είναι εμφανής στο εσωτερικό χώρο αλλά εξωτερικά συμπληρώνεται δημιουργώντας ένα βατό δώμα, ενώ στον κτίσμα που φιλοξενεί το υπνοδωμάτιο και το λουτρό δημιουργείται εσωτερικός εξώστης για βοηθητικό υπνοδωμάτιο και η στέγαση γίνεται κατά μήκος των στενών τοιχοποιιών με εμφανή θόλο. Το σύνολο των δύο αυτών κτισμάτων, μαζί με τους υπαίθριους σε ακανόνιστα σχήματα χώρους που δημιουργούνται μεταξύ τους, τις κολυμβητικές δεξαμενές και την εσωτερική ιδιωτική αυλή στο πίσω τμήμα αποτελούν την κάθε αυτόνομη μονάδα κατοικίας.

Κατασκευή - Βιωσιμότητα

Ένας επιπλέον στόχος είναι και η βιωσιμότητα της παρέμβασης. Η κατασκευή γίνεται από φέρουσα πέτρινη τοιχοποιία και θολωτή στέγαση. Σκοπός είναι η χρήση όσον των δυνατών περισσότερων δομικών υλικών τοπικής προέλευσης. Οι χοντροί λιθόκτιστοι εξωτερικοί τοίχοι των κτιρίων έχουν μεγάλη θερμοχωρητικότητα. Για την κάλυψη των τοίχων προτείνεται οικολογικός σοβάς τύπου κουρασάνι σε ανοιχτόχρωμες, υπόλευκες αποχρώσεις, παρόμοιες με αυτές της παραδοσιακής τοπικής αρχιτεκτονικής, με στόχο την αντανάκλαση της ηλιακής ακτινοβολίας και την αποφυγή της υπερθέρμανσης του κτιρίου. Τα κύρια ανοίγματα τοποθετούνται στην ανατολική πλευρά του κτιρίου, ενώ στον βορρά δημιουργούνται μικρά ανοίγματα για δροσισμό, σημαντικό κατά τους θερμούς μήνες. Στην πιο ψηλή θέση, στο πατάρι, τοποθετείται ένας φεγγίτης, (στοιχείο της τοπικής αρχιτεκτονικής), ο οποίος διευκολύνει στην απαγωγή του θερμού αέρα που συγκεντρώνεται ψηλά. Τα καλοκαιρινά βράδια που η εξωτερική θερμοκρασία είναι μικρότερη της θερμοκρασίας στο εσωτερικό του κτιρίου, αποβάλλεται θερμότητα μεσώ του αέρα που εξέρχεται από τα ψηλά αυτά μικρά παραθυράκια. Επιπλέον προτείνονται παραδοσιακού τύπου ξύλινα σύγχρονα θερμομονωτικά κουφώματα. Σκίαση επιτυγχάνεται με κατασκευές όπως τα στέγαστρα από ξύλο ή καλάμια, η βλάστηση (πέργκολες, αναρριχώμενα φυτά, δέντρα), τα παντζούρια και οι υφασμάτινες τέντες.

Η πυκνή δόμηση του νέου οικισμού με τους ανισοϋψείς όγκους, τις περικλείστες αυλές, τα στεγασμένα περάσματα, τις πέργκολες κτλ. δημιουργεί δροσερό μικροκλίμα για τους κατοίκους. Ο σκιασμός του ενός κτιρίου από το άλλο εμποδίζει την εισροή θερμότητας στο εσωτερικό των σπιτιών. Επιπλέον η κατάλληλη διάταξη σε σχέση με τους ανέμους που επικρατούν το καλοκαίρι καθώς και οι δεξαμενές με νερό που πλαισιώνουν τους κτιριακούς όγκους, συμβάλλουν έντονα στον φυσικό αερισμό και δροσισμό του συγκροτήματος. Τα δώματα συμμετέχουν στην συλλογή και αποθήκευση του βρόχινου νερού, ζήτημα μείζονος σημασίας σε περιοχές με λειψυδρία όπως οι Κυκλάδες.

Περιβάλλον χώρος

Στον ακάλυπτο χώρο του οικοπέδου διατηρείται ή φυτεύεται εκ νέου βλάστηση που συναντάται στην περιοχή όπως Φρύγανα και Μακκία (χαμηλή βλάστηση). Επίσης προτείνεται να φυτευτούν και κάποια δένδρα όπως φοίνικες που ευδοκιμούν στην περιοχή.

Σχετικά με το ***iraisynn attinom studio***

Το αρχιτεκτονικό γραφείο ***iraisynn attinom*** δημιουργήθηκε το 2010 και έχει έδρα την Αθήνα. Η ομάδα έχει σχεδιάσει και υλοποιήσει έργα μικρής και μεγάλης κλίμακας τόσο σε αστικά όσο και σε αγροτικά περιβάλλοντα της Ελλάδας, της Γαλλίας, του Βελγίου και της Κύπρου. Δραστηριοποιείται στους τομείς της αρχιτεκτονικής, του αστικού σχεδιασμού, της τοπογραφίας, της σκηνογραφίας, της γραφιστικής, του τρισδιάστατου σχεδιασμού και φωτορεαλισμού, του βιομηχανικού σχεδίου, καθώς και στην δημιουργία εμπειριών εικονικής πραγματικότητας. Το έργο της ομάδας διέπουν οι αρχές ότι η αρχιτεκτονική οφείλει να είναι σε αρμονία με το τοπίο που την περιβάλλει και να βάζει τον άνθρωπο στο επίκεντρο.